

MAAELUMINISTEERIUM

ÜPP 2021–2027 Riskijuhtimine

Janeli Tikk

põllumajandus- ja toidusektori arengu büroo

18.12.2019

**Põllumajanduse ja kalanduse arengukava aastani 2030:
Eesti toit on hinnatud ja maal on hea elada!**

EE 1: Toetada põllumajandustootja elujõulisust tagavat sisstulekut ja vastupanuvõimet kogu EL-is, et tagada toiduga kindlustatus

EE 2: Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule

EE 3: Parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas

EE 4: Panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse

EE 5: Edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk

EE 6: Panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke

EE 7: Olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtlike arengut maapiirkonnas

EE 8: Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sh biomajandust ja säästvat metsamajandust

EE 9: Parandada EL põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise osas, sh säästval moel toodetud ohutu ja toitev toitu, toidu raiskamine, loomade heaolu

Riskijuhtimine

Põllumajandusturgude avatus ja tootjahindade volatiilsus muudab põllumajandussektori sissetulekud kõikuvaks, mistõttu tuleb tagada stabiilsed sissetulekud

Riigi roll riskijuhtimises on aidata kaasa sellise majanduskeskkonna kujundamisele, kus majanduslik ühistegevus ja turg pakuks ettevõtjatele võimalusi riskide maandamiseks

Järjest suuremat mõju avaldavad põllumajandustootjatele kliimamuutused ja ebasoodsad ilmastikuolud, seega tuleb enam tähelepanu pöörata riskijuhtimise instrumentidele, mis kindlustavad tootjate sissetulekud turu- ja tootmisriskide vastu

Kindlustustoetus, põllumajanduspotentsiaali taastamine ja ennetusmeetmed

Riskijuhtimisse panustavad tegevused

KOM poliitiline algatus põllumajandustootja positsiooni tugevdamine tarneahelas – 2019 lõpus turgude läbipaistvus

Turule orienteeritus vajab rohkem informatsiooni turgude läbipaistvusest

➤ Euroopa piima-, liha-, suhkru-, põllukultuuride turgude vaatluskeskused

➤ Põllumajandustoodete juhtimislauad

Uute turgude avamine ja turule juurdepääsu tagamine

Kestlikud väärtusahelad: biotoorainel põhinevad tööstusharud, bioenergeetika, ringmajandus ja ökoturism, pakuvad võimalust tegevuse mitmekesistamiseks, riskide maandamiseks ja täiendava sissetuleku teenimiseks

MAAELUMINISTEERIUM

Eesti maaelu arengukava 2014–2020 ja riskijuhtimine

MAK 2014–2020 meetmed

Meede 17 „**Riskijuhtimine**“ alameede 17.1 „Saagi, loomade ja taimede kindlustamine“ – alates 2019. a MAKi meede

Meetme 17.1 eelarve kokku on **2 000 000 eurot** (1 700 000 EL vahendid + 300 000 EE vahendid)

Meede 5 „**Loodusõnnetuses ja katastroofides kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine ning asjakohaste ennetusmeetmete kasutuselevõtmine**“ alameede 5.2 „Ohtlike taimekahjustajate ja loomahaiguste korral kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine“

Meetme 5.2 eelarve kokku on **2 000 000 eurot** (1 700 000 EL vahendid + 300 000 EE vahendid)

Põllumajanduskindlustustoetus

- Toetuse saajad: **põllumajandustootjad**
- Kindlustatud esemeks võivad olla:
tera- ja kaunvili, heinaseeme, õlikultuur, kartul, köögivili, puuvili, marjad, viljapuu, marjapõõsas, puukooliistandus, dekoratiivtaim, veised, sead, lambad, kitsed, hobused (v.a võistlus- ja ratsahobused), kodulinnud ning mesilaspere
- Toetatavad on **kindlustusmaksed**
- Kindlustusperioodi pikkus võib olla kuni 12 kalendrikuud. Kindlustusleping ei või olla sõlmitud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval. Kindlustuslepingu võib sõlmida Eestis kindlustustegevuseks õigust omava kindlustusandjaga

Põllumajanduskindlustustoetus

Toetust antakse selliste kindlustuslepingute puhul, millega on hõlmatud kahju hüvitamine, mille on **põhjustanud**:

- ebasoodsad ilmastikutingimused
- looma- või taimehaigus
- kahjurite levik
- keskkonnajuhtum
- direktiivi 2000/29/EÜ kohaselt vastu võetud meede taimehaiguse või kahjuripuhangu likvideerimiseks või selle leviku piiramiseks

Põllumajanduskindlustustoetus

Toetatakse üksnes selliste kindlustuslepingute makseid, mis näevad ette, et eelnimetatud riskide tõttu on kahjustunud **rohkem kui 20%** asjaomase põllumajandustootja keskmisest aastatoodangust kolme eelneva aasta jooksul või eelneva viieaastase perioodi kolme aasta keskmisest, välja arvatud kõige kõrgem ja kõige madalam näitaja

- Aastatoodangu arvutamiseks võib kasutada nt **indekseid**
- Toetuse määr on **70%** abikõlblikest kuludest
- Toetust makstakse tegelikult tehtud ja välja makstud abikõlblike kulude hüvitamise vormis

Ohtlike taimekahjustajate ja loomahaiguste korral kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine

- Toetust taotleda ohtliku taimekahjustaja ja eriti loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamiseks
- Kahjustus peab hõlmama vähemalt **30%** taotleja asjaomast liiki taimede kasvupinnast
- Tootmise potentsiaal loetakse kahjustunuks, kui taotleja loomataudist tabanud liiki loomadest vähemalt **30%** on loomataudi puhkemise tõttu hukkunud, hukatud või kontrolltapetud.
- Maksimaalne toetuse suurus ühe taotleja kohta on **250 000** eurot

Meetmete 5.2 ja 17.1 rakendumisest

Meede 5.2

- kokku on toimunud 4 taotlusvoor
- kokku on toetust määratud 8 taotlejale
- kokku on toetust määratud summas 1 518 906 eurot
- eelarve jääk 2019. a seisuga on 481 094 eurot

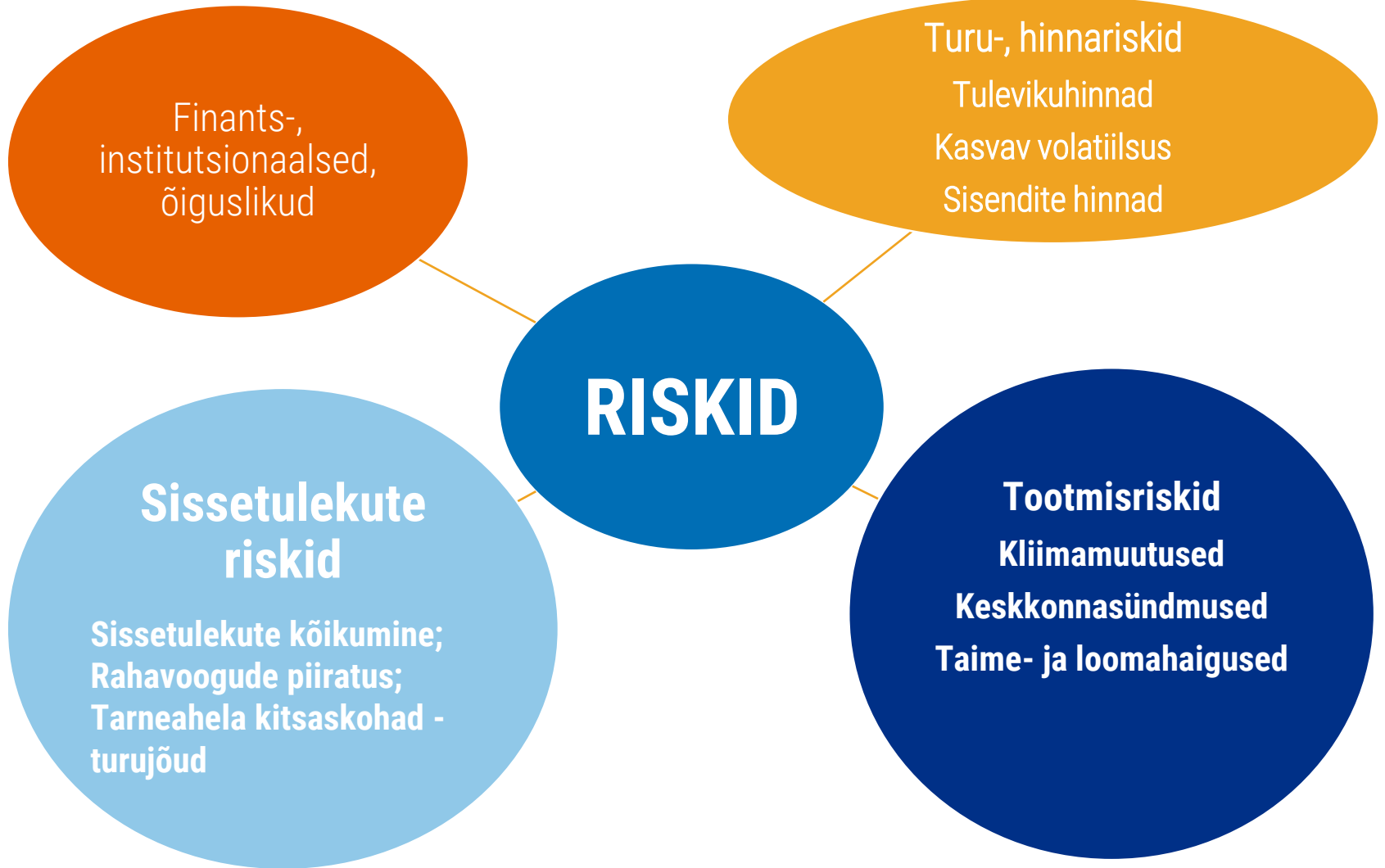
Meede 17.1

- kokku on toimunud 2 taotlusvoor
- kokku on toetust määratud 1 taotlejale
- kokku on toetust määratud summas 109 766 eurot
- eelarve jääk 2019. a seisuga on 1 890 234 eurot

MAAELUMINISTEERIUM

ÜPP strateegiakava 2021–2027

ÜPP 2021–2027

Strateegiakavade eelnõu **artikkel 70 riskijuhtimisvahendid**

Kohustuslik rakendada riskijuhtimismeetmeid ÜPP strateegiakavas

Olemasolevate meetmete kohandamine, parendamine, et tagada parem toimimine ja senisest suurem kasutamine

Põllumajandustootjate teadmiste parandamine riskijuhtimisest – koolitused, nõustamised, teadmussiire

Kriisireserv

EL-i riskijuhtimisplatvorm – kogemuste ja parimate tavade vahetamiseks

ÜPP 2021–2027

ÜPP strateegiakavade määruse eelnõu

Otsetoetused

Sektoripõhised sekkumisliigid

Riskijuhtimisvahendid

Investeeringutoetused

Finantsinstrumendid

ÜPP strateegiakavade eelnõu:

riskijuhtimisvahendid

Kohustuslik rakendada ja kirjeldada ÜPP strateegiakavas vastavalt SWOT analüüsile

Suunatud tootmis- ja sissetulekuriskide juhtimisele

Lubatud on:

- kindlustusmaksete toetamine
- rahaline osalus ühisfondides, sh nende moodustamise halduskuludes

Liikmesriigil on õigus kehtestada:

- riskijuhtimisvahendite liigid
- kahjude arvestamise metoodika ja hüvitamist käivitavad tegurid
- ühisfondide loomise ja haldamise kord

Kaetakse kahjud, mis ületavad **20%** eelnenud viie aasta keskmisest aastatoodangust või sissetulekust

Toetuse suurus **70%** abikõlblikest kuludest

ÜPP eesmärkide saavutamiseks rakendatakse

Otsetoetusi

Sektoripõhiseid
sekkumisliike:

Sekkumisliike
maaelu arenguks

- **Puu- ja köögiviljasektoris;**
- Mesindustoodete sektoris;
- Veinisektoris;
- Humalasektoris;
- Oliiviõli ja lauaoliivide sektoris;
- **Muudes sektorites (teravili, kuivsööt, seemned, veise- ja vasikaliha, piim ja piimatooted, sealiha, lamba- ja kitseliha, munad, linnuliha)**

ÜPP strategiakavade eelnõu: sektoripõhised sekkumisliigid

Eesmärgid (9), sh: vältida ja juhtida riske, et ära hoida kriise ja nendega toime tulla

Sekkumisliigid riskijuhtimiseks:

- ühisfondide loomine
- investeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse
- toodete ühine ladustamine
- turult kõrvaldamine tasuta jaotamiseks või muuks otstarbeks,
- saagi toorelt koristamine või koristamata jätmine
- saagikindlustus loodusõnnetustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest ja haiguste, kahjurite levikust tulenevate kahjude vastu

Sektoripõhiste sekkumisliikide rakendamiseks:

- LR valib ÜPP strategiakavasse sektorid, milles sekkumisliike rakendatakse, eesmärgid, sekkumisliigid ja sekkumised
- rakendatakse tunnustatud tootjaorganisatsioonide rakenduskavade kaudu

Meetmed riskide maandamiseks

Hinnariskid

**Sekkumiskokkuost,
futuurid, lepingud**

Tootmisriskid

Kindlustus, ühisfondid,
kriisikahjude hüvitamine

Sissetulekute riskid

Otsetoetused

ÜPP strateegiakava 2021–2027

Küsimused aruteluks:

Millest on tingitud tänaste riskijuhtimismeetmete vähene kasutamine?

Mis motiveeriks põllumajandustootjaid riskijuhtimismeetmeid ulatuslikumalt kasutusele võtma?

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

Janeli Tikk

janeli.tikk@agri.ee